

Pa tudi mnoge skušnje nas učé, da rastline svoje popolnosti nikakor ne dosežejo, ako se korenine ne morejo v zemlji dovoljno razraščati in razprostirati.

A vse drugače se ponašajo rastline, ako se zemlji preobilna močvirnost ali mokrota odvzame in se jej le toliko vlage pusti, kolikor je je ravno rastlinam potreba. Korenine se potem globokeje v zemljo stezajo, najdejo dovoljnega živeža in tudi zemlja ne omrzuje. To pa stori, da rastline delajo zdrave, močne in čvrste korenine, bilke se lepše razraščajo, zadobé več perja in donašajo mnogo lepega, jeklenega in zdravega zrnja.

Močvirna zemljišča imajo pa še to napačnost, da jih ne moremo o pravem času orati, ona se ne dadó vspešno obdelati in obsejati, pa tudi žetev na marsiktero stran ovirajo. Mokra in močvirna zemljišča zahtevajo pri obdelovanju veliko več časa, od strani delavcev mnogo več moči, in tudi gnoja in semena jim je treba več dati. Vrh vsega tega pa še škodljive rastline in zelišča po močvirnem polji kaj rada in vspešno rastejo, in se ne dajo nikoli lahko zatreti.

Iz vsega tega je tedaj razvidno, kako potrebno je, da se zemljiščem preobilna močvirnost odvzame in da je velik in zdaten dobiček, ki pridnemu in marljivemu kmetovalcu po izvršenem tem delu dohaja.

Naj tedaj napišem nekoliko vrstic o tej zelo važnej stvari, kakor sem si je v prvi kmetijski šoli za učitelje na Dunaji v svojo bilježnico zabilježil.

Da se zemljiščem preobilna mokrota odvzame, treba je vodotočev ali grabnov, po katerih se zamók odpeljuje in zemlja čedalje bolj suha postaja. Vodotoči ali grabni so pa po svojem vstroji zelo različni. Po nekterih krajih si kmetovalci naredé v ta namen odprte jarke ali bujice, ki pa so pri obdelovanju zemljišč mnogokrat v veliko napotje. Čez odprte jarke, ako se čez-nje leseni prehodi ne naredé, se težko z vozom pride in obilo gnoja in sená se z voza strese. Veliko bolji pa so pokriti ali tako imenovani podzemeljski vodotoči, ki so pa tudi zelo različni.

V najnovejši dōbi se priporočajo posebno drenaže, to je, podzemeljske cevi ali žlebi, po katerih se voda najugodnejše odteka. Cevi se delajo iz ila in so k večjemu 3 palce široke. Res je, da so drenaže vsega priporočila vredne, toda veliko je kmetovalcev, ki si jih ne morejo oskrbeti.

Bolj revnim kmetovalcem, katerim so podzemeljske cevi, dasiravno ne veljajo veliko, vendar le predrage, bi jaz nasvetoval prodne ali s kamenjem nasute vodotoče, ki se v krajih, kjer je proda in kamenja obilo, z majhnim trudom in brez vsakoršnih stroškov izpeljati dajo. Za prodne ali s kamenjem nasute vodotoče ni treba družega, nego da se izkopljejo jarki ali grabni po 3—4 čevlje globoki, ki so zgoraj navadno nekoliko širji, kakor na dnu. Izkopani jarki se za tretjino s kamenjem zasujejo, na dno se položi bolj debelo, potem pa bolj drobno kamenje, prod ali pesek. Čez prod ali pesek se polože rušnje, toda narobe, da se prazni prostorčki, ki se med kamenjem nahajajo, z zemljo ne zamašé. Ko je vse to dodelano, se jarki z zemljo prav lepo zadelajo.

Na ta način napravljeni podzemeljski vodotoči ne delajo nikovega napotja in trpé čestokrat 15—20 let, preden se popolnoma zamašijo ali zapažijo. No, kamenja je drobnega in debelega po polji in travnikih zadosti, naj bi ga otroci marljivo pobirali in na pripraven kup znašali, da se potem pri napravi enakih vodotočev koj lahko uporabi. Mesto kamenja je tudi dobro protje in vejevina, ki se lepo v snopičke poveže in v izkopane jarke položi, potem pa ravno tako, kakor poprej z debelimi rušnjami in zemljo po-

krije. Pomniti je vendar treba, da protje in vejevina nima one trpežnosti, kakor kamenje.

Kdor je z žlebnimi opekami oskrbljen, bi še najbolje opravil, da na dno izkopanih grabnov kamenene plošče postavi, na plošče žleбно opeko in vse to potem z zemljo posuje, ki se na vrhu nekoliko poteptá. Izpod žlebone opeke se bo voda prav lepo odtekala.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarska skušnja.

Klorovo apno

priporoča francosk časnik v to, da gotovo prežene podgane in miši, pa tudi drug mrčes. Omenjeni časnik trdi, da smrad klorovega apna je posebno podganam in mišim zopern in da jih pri tej priči prežene, ako se na mesto potrese, kamor ta žival zahaja. V neki veliki gostilnici v Starenbergu je bilo sila veliko podgan in miši; pregnali so vse s klorovim apnom.

Znanstvene stvari.

Sporočilo

o XIII. odborovi seji slovenske Matice

v Ljubljani 11. marca 1869. l.

Prvosednik dr. Etb. Costa sejo, v kateri so bili gg. bar. A. Cois, dr. J. Bleiweis, Lésar, Marn, dr. Papež, Praprotnik, Šolar, Vavrū, J. Vilhar, dr. Vončina in dr. J. Zupanec, s tem prične, da se priporoča odbornikom, naj ga blagovoljno podpirajo v delovanju na prid slovenskemu narodu, ter omeni, da mu je koj prvokrat spolniti žalostna dolžnost in klicati odboru v spomin, da smo od zadnje odborove seje zgubili dva odbornika poštenjaka, predsednikovega namestnika in stolnega prošta g. A. Kos-a, in g. D. Šavperla. Vsi čutimo, kaj sta slovenskemu narodu obá rodoljuba bila in kaj nam je še posebno prvi bil, marljiv delavec, izvrsten narodnjak, pravi prijatelj, ki smo ga spoštovali vsi. Smrt ju je nam vzela tako nenadoma. Čestimo danes njun spomin, da se vsi vzdignemo. (To se tudi stori.)

Na to se potrdi zapisnik XII. odborove seje, ter po listkih na mesto ranjkega g. A. Kos-a voli predsednikov namestnik, in bil je izvoljen enoglasno g. Peter Kozler, posestnik, deželnega glavarja namestnik itd.

Po tem sporoča tajnik g. A. Lésar tako-le:

„Slavni odbor! Od 12. odborove seje se jih je oglasilo 24, ki želé biti družbeniki Matice slovenske; med temi sta dva gospoda, ki hočeta biti ustanovnika, eden pak hoče izmed letnikov prestopiti med ustanovnike s tem pogojem, da se mu letni doneski preteklih 5 let vpišejo za ustavnino prvega leta in da za 2. leto koj plača 10 gold. ustanovnine. Ti so: (tajnik prebere imenik in stavi predlog):

„Naj slavni odbor vse sprejame med Matičine družbenike in privoli, da se poslednji prepíše med ustanovnike.“ (Odbor pritrdi nasvetu.)

Po tem takem se je število Matičinih udov pomnožilo za 24, in glavni knjigi je poslednja številka 1536.

Odsek v poslednji seji izvoljen, da sestavi opravični red, ki se v potrjenje predloži V. občnemu zboru, dovršil je svoj posel do zadnjega oddelka ter ves opravični red predloži v prihodnji odborovi seji. —

Posel za vredovanje „naučnega slovnika“ se je 18. februarja razpisal in obrok do 1. aprila postavil prosilcem. —

Matica ilirska nam še ni poslala Stanko Vrazove slovenske slovstvene zapuščine, niti je doehmal odgovorila našemu listu od 16. oktobra 1868. leta. — O